

Fremsat den 1. marts 2023 af Signe Munk (SF) og Lisbeth Bech-Nielsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at gøre det obligatorisk for danske finansielle institutioner at udarbejde og offentliggøre klimaplaner

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2023 at fremsætte et lovforslag, der gør det obligatorisk for danske finansielle institutioner at udarbejde og offentliggøre klimaplaner, hvori der redegøres for, hvordan de vil bringe deres aktiviteter i overensstemmelse med Parisaftalens 1,5 gradersmål, International Energy Agencys (IEA) klimaneutralitetsscenario for 2050 og Danmarks 2030-målsætninger.

Bemærkninger til forslaget

Finanssektoren spiller en væsentlig rolle i løsningen af klimakrisen, da den finansielle sektor ikke blot former nutiden, men også i høj grad fremtiden, i kraft af bl.a. investeringer og udlån. Dette gælder bl.a. i forhold til flere og større investeringer og udlån til grønne projekter og færre investeringer og udlån til fossile projekter. Ifølge FN's klimapanel, The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), skal de årlige grønne investeringer øges tre til seks gange i forhold til det nuværende niveau frem mod 2030, hvis Parisaftalens temperaturmål skal efterleves (»Climate change 2022 – mitigation of climate change«, IPCC, april 2022). Samtidig vil vi skulle lade 90 pct. af de kendte kulreserver og 60 pct. af de kendte oliereserver blive i jorden, hvis vi skal have en chance for nå disse mål (»Unextractable Fuels in a 1,5 C world«, Nature, september 2021).

Den danske finanssektors størrelse er – i forhold til bnp – en af de største i verden (»Diskussionsoplæg til konference om makroprudentiel politik«, Nationalbanken, november 2018), og finanssektoren i Danmark har derfor en særlig mulighed og et særligt ansvar for at gøre målsætningerne i den danske klimalov og Parisaftalen til virkelighed. Ifølge Danske Banks egne beregninger svarer klimaaftrykket af bankens samlede investeringer til hele Danmarks udledninger (»Danske Bank kortlægger bankens samlede CO₂-aftryk og offentliggør omfattende klimaplan for at sikre, at banken sammen med sine kunder når Paris-aftalens mål«, Ritzau den 20. januar 2023). Dette er tankevækkende, fordi udledningen fra den samlede danske finanssektor dermed må være endnu større. Dette understreger finanssektorens afgørende rolle i den grønne omstilling og behovet for at regulere sektoren. Med dette beslutningsforslag ønsker forslagsstillerne derfor at gøre det obligatorisk for danske finansielle institutioner at udarbejde og offentliggøre troværdige klimaplaner.

Flere finansielle institutioner i Danmark har allerede udarbejdet klimaplaner på eget initiativ. De varierer dog i kvalitet. F.eks. er det meget få institutioner, der adresserer problematikken vedrørende fossil ekspansion, på trods af at International Energy Agency (IEA) har fremhævet ophør af fossil ekspansion som afgørende for at holde temperaturstigningerne på maksimalt 1,5 grader (»Net Zero by 2050 – A roadmap for the Global Energy Sector«, IEA, oktober 2021). Derudover er der fortsat en stor andel af de danske banker, som endnu ikke har sat klimamål for deres investeringsaktiviteter, på trods af at dette anbefales af branchen selv (»5 ud af de 10 største banker har ikke sat klimamål for deres investeringsaktiviteter«, Finans.dk, den 28. august 2022). Dertil kommer, at der i flere tilfælde primært kun sættes CO₂-intensitetsmål – dette gælder f.eks. for Danske Banks klimaplan – selv om det er absolutte reduktionsmål, som klimaet har brug for (»Climate Action Plan«, Danske Bank, januar 2023).

Disse problemer er anerkendt uden for Danmarks grænser, hvor obligatoriske klimaplaner er på tegnebrættet flere ste-

der. Den europæiske centralbank, ECB, anbefaler at indføre obligatoriske klimaplaner som et lovkrav (»Green Central Banking. ECB wants mandatory climate transition plans for banks«, ECB, oktober 2022). ECB's anbefaling kommer i erkendelse af, at mange banker opstiller mål om at være klimaneutrale i 2050, men at der ikke opstilles de nødvendige delmål for, hvordan de vil nå dertil (»Keynote speech, Frank Elderson«, ECB, oktober 2021). Storbritanniens regering planlægger at implementere obligatoriske klimaplaner for banker og andre finansielle institutioner i år, hvori institutionerne skal beskrive, hvordan de vil omstille til uafhængighed af fossile brændsler, så de kan leve op til den britiske regerings målsætninger om klimaneutralitet (»Fact Sheet: Net Zero-aligned Financial Centre«, den britiske regering, oktober 2021). I Frankrig har regeringen arbejdet med klimakrav i finanssektoren siden 2015 og har i 2021 indført krav om, at banker og finansielle institutioner skal sætte mål for emissionsreduktioner med 5 års intervaller og sætte kvantificerbare mål for beskyttelse af biodiversitet (»France strives for global green leadership with climate disclosure rules«, Reuters, juni 2022). Også i finanssektoren finder obligatoriske klimaplaner opbakning. På globalt niveau har en global koalition af ledende finansielle institutioner, Glasgow Financial Alliance for Net Zero, GFANZ, opfordret til, at politikerne sætter mål for implementeringen af obligatoriske klimaneutrale planer (»Act Now – Financial leaders urge more climate action from the G20«, GFANZ, november 2021)

Et hyppigt fremført kritikpunkt i forhold til klimakrav til den finansielle sektor er, at de klimabelastende projekter nok skal finde finansiering andre steder. Det er næppe helt forkert, men i det omfang, at store institutionelle investorer i mange lande trækker sig fra særlig klimabelastende projekter, vil stigende kapitalomkostninger gøre projekterne vanskeligere at gennemføre. Samtidig vil obligatoriske klimaplaner sikre, at det store flertal af virksomheder, der har et tæt samarbejde med deres primære långivere, bliver tilskyndet til at afvikle deres mest klimabelastende aktiviteter.

Krav om klimaplaner, der er i overensstemmelse med Parisaftalen, vil ud over at sikre, at den finansielle sektor bidrager til den grønne omstilling, potentielt også bidrage til at styrke den finansielle stabilitet i Danmark. I takt med at verdens lande indfører klimaregulering, kan nogle af investeringerne i udvinding af fossile brændsler vise sig at være værdiløse. Det gælder ikke mindst den olieudvinding, som ligger i den dyre ende af skalaen. Det forhold, at der i dag bliver investeret mange milliarder kroner i projekter vedrørende udvinding af fossile brændsler, som reelt må opgives, hvis vi skal nå klimamålene, omtales nogle gange som »The Carbon Bubble« og regnes af nogle som en reel trussel mod den finansielle stabilitet. Nationalbanken har således udtrykt, at den er opmærksom på det forhold, at virksomheder, der ikke aktivt omstiller sig, risikerer at gå konkurs (»Virksomheders klimakommunikation er ikke

forbundet med færre udledninger«, Nationalbanken, oktober 2022).

I lyset af ovenstående mener forslagsstillerne, at det er bydende nødvendigt, at der gennem obligatoriske klimaplaner skrues op for klimaambitionerne i finanssektoren. Sådan når vi de danske 2030-mål og Parisaftalens mål om en maksimal stigning på 1,5 grader celsius og sikrer, at Danmark bevarer sin plads som grønt foregangsland.

Indhold i obligatoriske klimaplaner

Det foreslås, at alle finansielle institutioner skal fremlæge klimaplaner, hvori de redegør for, hvordan de vil bringe deres aktiviteter i overensstemmelse med Parisaftalens 1,5 gradersmål, IEA's klimaneutralitets scenarie i 2050 og de danske 2030-målsætninger.

Den finansielle institution skal sætte et klimaneutralitetsmål for de finansierede absolutte udledninger for alle sine aktiviteter i senest 2050 i overensstemmelse med IEA's klimaneutralitetsscenario. Finansierede udledninger bør opgøres efter Partnership for Carbon Accounting Financials' metode (PCAF (2022) (»The Global GHG Accounting and Reporting Standard Part A: Financed Emissions. Second Edition«, Partnership for Carbon Accounting Financials, 2022)). Da der er tale om absolutte udledninger, kan mål om udledningsintensitet ikke være erstatende, men maksimalt supplerende. Klimaplanen skal indeholde 5-årige mål, som sandsynliggør opfyldelsen af 2050-målet.

Den finansielle sektors egen drivhusgasudledning udgør ifølge Finanssektorens Klimapartnerskab 0,1 pct. af den samlede danske udledning. Det er derfor i de finansielle institutioners aktiviteter, at de store klimagevinster kan findes. I Finanssektorens Klimapartnerskabs afrapportering påpeges det således, at finanssektorens primære mulighed for at bidrage til 2030-målsætningen er gennem investeringer (»Køreplan for finanssektorens klimapartnerskab«, Partnerskab for finanssektoren, marts 2020). Derfor skal klimaplanerne omfatte både de såkaldte scope 1- og -2-udledninger, som vedrører den finansielle institutions egne udledninger, og scope 3-udledninger, som vedrører institutionens udlån- og investeringsaktiviteter. Scope 3-udledningerne anerkendes bredt som den vigtigste løftestang for emissionsreduktioner i finanssektoren. Den internationale bankalliance om emissionsreduktioner, Net-Zero Banking Alliance (NZBA), som flere store danske banker er medlem af, fokuserer på scope 3 under antagelse af, at bankerne vil nå i mål med scope 1- og -2-reduktioner længe før 2050 (»Net-Zero Banking Alliance. Frequently Asked Questions«, UNEPFI, Oktober 2022). Klimaplanerne skal dermed omfatte alle den finansielle institutions aktiviteter, inklusive långivning, investeringer og tegningsgarantier. Den skal søge at undgå at basere sine målsætninger og strategier på negative emissionsteknologier eller offsetting i mere end et meget begrænset omfang.

Eksponering mod Danmark og internationalt

Den finansielle institutions klimaplan skal have et todelt fokus, dels på eksponering mod Danmark, dels på eksponering

internationalt. Med eksponering menes investeringer, lån og andre finansielle ydelser til private og offentlige virksomheder og privatpersoner i henholdsvis Danmark og udlandet. For så vidt angår institutionens internationale eksponering, skal målsætningen leve op til den internationale ramme om klimaneutralitet i 2050. I den del af klimaplanen, som omhandler institutionens eksponering i Danmark, skal målsætningen, i tillæg til målsætningen om klimaneutralitet i 2050 leve op til den danske 2030-målsætning. Dette skal ses i lyset af, at finanssektoren selv i sin klimapartnerskabsrapport fuldtone har tilsluttet sig 2030-målsætningen (»Køreplan for finanssektorens klimapartnerskab«, Partnerskab for finanssektoren, marts 2020). Forslagsstillerne finder det ydermere positivt, at »alle centrale aktører i den finansielle sektor er parat til at bidrage til opnåelse af målsætningen« (»Køreplan for finanssektorens klimapartnerskab«, Partnerskab for finanssektoren, marts 2020), og anser det som en naturlig forlængelse heraf, at de finansielle institutioner gennem særlige målsætninger for dansk eksponering bidrager til opnåelsen af 2030-målene.

Herudover skal de finansielle institutioner i deres klimaplan sætte mål for, hvordan de vil øge eksponeringen for grønne aktiviteter og mindske eksponeringen for sorte aktiviteter. Sorte aktiviteter defineres som selskaber, der opererer inden for kul, olie og gasindustrien, hvad end det er upstream, midstream eller downstream. Vurderingen af, hvad der udgør et grønt selskab, skal ske i overensstemmelse med EU's grønne taksonomi med undtagelse af naturgas, der som følge af Klimarådets anbefaling skal tælles under de sorte aktiviteter trods EU's klassificering (»EU-klassificeringssystem for grønne investeringer«, Klimarådet, oktober 2022).

I den finansielle institutions klimaplan skal det yderligere fremgå, hvordan den vil implementere klimamålene i hele sin organisation, herunder governancestruktur, intern kapacitet på klimaområdet, lønbonuspolitikker og lobbyvirksomhed.

Afrapportering, offentliggørelse og tilsyn

De finansielle institutioners klimaplaner skal offentliggøres. Hermed styrkes forbrugernes mulighed for at træffe et oplyst valg, hvori overvejelser om institutionens klimaambitioner også kan inddrages. Institutionerne skal årligt afrapportere om fremdrift i forhold til opfyldelsen af deres mål til Finanstilsynet, som også skal være tilsynsførende myndighed i forhold til klimaplanerne. I lighed med den eksisterende finansiering af Finanstilsynet skal tilsynets eventuelle merudgifter forbundet med klimaplanerne finansieres af afgifter fra virksomheder under tilsyn af Finanstilsynet. Når Finanstilsynet skal føre tilsyn med området, skal tilsynet kunne gøre brug af de samme sanktionsbeføjelser, som tilsynet kan i sit øvrige arbejde – herunder påtaler og påbud.

Mulighed for lempeligere krav

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at kravet om obligatoriske klimaplaner vil pålægge de finansielle institutioner en betydelig byrde, som ikke alle institutioner vil have kapacitet til at leve op til i første omgang. Derfor bør det overve-

jes, hvorvidt det er muligt at justere kravene til klimaplanen, således at mindre institutioner underlægges mere lempelige krav end større institutioner.

Den umiddelbart forestående administrative byrde ved klimaplaner bør dog ses i lyset af risikoen for tab, som er forbundet med manglende grøn omstilling af de finansielle institutioners aktiviteter. Ifølge Nationalbanken risikerer institutioner og investorer at tabe på lån og investeringer til store CO₂-udledere, der ikke omstiller sig i tide. («Virksomheders klimakommunikation er ikke forbundet med færre udledninger», National Banken, oktober 2022). Når fossile brændsler over tid bliver mindre konkurrencedygtige vis-a-vis vedvarende energi, risikerer institutioner og investorer at

ende med strandede aktiver, hvilket vil sige aktiver, som har tabt store dele af deres værdi. IPCC peger i deres rapport fra 2022 på, at en begrænsning af klimaforandringerne til en temperaturstigning på 2 grader celsius vil resultere i strandede aktiver for over fire billioner US dollars – og at en opfyldelse af Parismålet om 1,5 grader celsius forventes at føre til et beløb, der er signifikant højere («Climate change 2022 – mitigation of climate change», IPCC, 2022). Derfor er det ønskværdigt og, ikke mindst henset til klimaforandringernes alvor, nødvendigt, at alle – både store og små – finansielle institutioner over tid kommer med i front på den grønne omstilling, og obligatoriske klimaplaner er et nødvendigt skridt for at sikre dette.

*Skriftlig fremsættelse***Signe Munk (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre det obligatorisk for danske finansielle institutioner at udarbejde og offentliggøre klimaplaner.

(Beslutningsforslag nr. B 44)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.